

Un *peix*(ALDC, VIII, 1882. Un *peix*/Dos *peixos*)

Peix deriva del llat. PĪSCEM, on la ĭ breu del llat., E tancada del llat. vg., ha donat [e] en tot el domini, *p[e]ix*, en lloc d'evolucionar a /ɛ/ com en PĪRA > *p[ɛ]ra* en cat. or., *p[ə]ra* en bal. (veg. PALDC, II, mapa 106); n'és la causa el context de la consonant palatal. El mot pot tenir caràcter col·lectiu, com en italià i romanès. Presenta aquestes variants fonètiques: *p[ej]x*, amb una iod d'origen dubtós, car les grafies tipus *peix* no permeten arribar a una conclusió: si es tracta d'una [j] originària, mantinguda en cat. occ., o bé de la segregació per la palatal, com s'ha insinuat per al

gallec, i que és la interpretació més acceptable (Veny, 2015 a: 40); *pei[s]* 151. *Pei* sembla que s'ha format a partir d'un pl. antic i dial. *peis* (3, 5, 11), amb la possibilitat que fos una var. contextual de lexies com *peix de roc*, pron. *pei de roc*, com en mall. A notar el der. *peixoner* 'peixater' 9, registrat en ross. ja al s. XIII, afí a l'oc. *peissonièr*. *Pescau* (pl. *pescats*) 94 és pres del cast. *pescado*, pròpiament 'peix fora de l'aigua', usat també com a col·lectiu. *Peix* és l'únic mot normatiu des del DOrt, 1917.

